Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

การศึกษาวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทยผ่านมุมมองงานแปลจีน-ไทย: กรณีศึกษางานแปลจากวารสารสถาบันขงจื่อ*

A Study of Causative Expression in Chinese and Thai through the Perspective of Chinese-Thai Translated Works: A Case Study of Translated Works from Confucius Institute Journal

Received:	*April*	*2, 2019*
Revised:	*July*	*29, 2019*
Accepted:	*July*	*30, 2019*

นลินทิพย์ วิภาวัฒนกุล (Nalintip Vipawatanakul)**

บทคัดย่อ

ทุกภาษาล้วนมีวิธีสื่อความหมายว่า “ทำให้” โดยแต่ละภาษาอาจมีรูปแบบในการสื่อสารที่แตกต่างกัน งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทย โดยใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยทางแบบลักษณ์ภาษาและเก็บรวบรวมวลีและประโยคแปลจีน-ไทยจากวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) เพื่อหาเอกลักษณ์ของวาจกแสดงการให้ทำในภาษาจีนและภาษาไทยผ่านมุมมองของการแปล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยล้วนมีวิธีสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในรูปแบบวิเคราะห์และรูปแบบผสาน โดยที่ภาษาจีนมีกระบวนการสร้างคำกริยาที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” รวม 3 วิธี ได้แก่ (1) พัฒนามาจากคำคุณศัพท์ เช่น 丰富 (ทำให้อุดมสมบูรณ์) (2) สร้างคำใหม่โดยใช้คำปัจจัย เช่น 标准化 (ทำให้เป็นมาตรฐาน) (3) คำสองพยางค์ที่มีโครงสร้างภายในคำศัพท์แบบ “กริยา+ผลลัพธ์” เช่น 促进 (ส่งเสริม) โดยในภาษาไทยมักใช้รูปแบบวิเคราะห์ในการสื่อความหมาย “ทำให้” และคำกริยาที่แฝงว่า “ทำให้” นั้น พบว่า ล้วนเป็นคำสองพยางค์ขึ้นไป เช่น พัฒนา ส่งเสริม กระตุ้น เป็นต้น

คำสำคัญ : ภาษาจีน วาจกแสดงการให้ทำ แปลจีน-ไทย

* บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาเอกลักษณ์ของประโยคที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนผ่านมุมมองของภาษาไทย
This article aimed to investigate distinctive features of Chinese causative expressions

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Panyapiwat Institute of Management. , Email: nalintipvip@pim.ac.th, 081-713-6565

Abstract

All languages comprise causative expressions even though they have different patterns of communication. This research was conducted to study "causative expressions" in Chinese and Thai. Using linguistic typology, the researcher aimed to investigate distinctive features of Chinese and Thai causative expressions from the collection of phrases and sentences from a variety of Chinese-to-Thai translated works from *Confucius Institute Journal (Chinese-to-Thai Version)*. The findings showed that both Chinese and Thai causative expressions had analytic and "mixed" patterns. It was also revealed that Chinese had three ways of causativization, including a) words developing from adjectives, such as 丰富 [fēngfù] (to enrich); b) new words deriving from suffixes, such as 标准化 [biāozhǔnhuà] (standardization); and c) two-syllable words from "verb + result of the verb" pattern, such as 促进 [cùjìn] (to promote). However, analytic causative is recurrently used to express causation in Thai. Also, causativized verbs in Thai are mostly occurred in the form of two or more syllable words, such as "พัฒนา" [phatthanā] (to develop), ส่งเสริม [songsœ̄m] (to promote), กระตุ้น [Kratun] (activate).

Keywords: Chinese Language, Causative Expression, Chinese-to-Thai Translation

บทนำ

ทุกภาษาล้วนมีวิธีสื่อความหมายว่า "ทำให้" เพื่อสื่อสารให้ผู้รับสารทราบถึงสาเหตุหรือแรงผลักที่ทำให้เกิดเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น โดยในหนึ่งภาษาอาจมีวิธีการสื่อความหมายว่า "ทำให้" หลากหลายวิธี เช่น การใช้คำว่า make ในประโยค Mary made John go การเติม en เพื่อเปลี่ยน large เป็น enlarge เปลี่ยน sweet เป็น sweeten ในภาษาอังกฤษ การเติม –sase (させ) เพื่อเปลี่ยน suwaru (座る) ซึ่งแปลว่า "นั่ง" เป็น suwaraseru (座らせる) ที่แปลว่า "ให้นั่ง" เข้าไปข้างหลังคำในภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

Comrie และ Dixon ได้ศึกษาภาษาต่าง ๆ ในโลกตามมุมมองของแบบลักษณ์ภาษา และได้จำแนกวิธีสื่อความหมายว่า "ทำให้" ออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบวิเคราะห์ (Analytic causative) รูปแบบระบบคำ (Morphology[1] causative) และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ (Lexical causative) (Niu 2004a: 4)

ภาษาจีนมีรูปแบบภาษาที่สื่อความหมายว่า "ทำให้" ครบทั้ง 3 รูปแบบ เช่น

(1) 领导的表扬*使*他高兴了一天 (คำชมจากหัวหน้า*ทำให้*เขาดีใจไปทั้งวัน)

(2) 给我*空*一下这个房间 (ช่วย*ทำให้*ห้องนี้*ว่าง*หน่อย)

(3) *瓦解*敌人 (*สลาย*กำลังของข้าศึก)

[1] ณัฏฐิรา ทับทิม (2557, น. 214) ได้ให้ความหมายทางภาษาศาสตร์ของคำว่า Morphology ไว้ว่า "ระบบคำ"

ตัวอย่างที่ (1) – (3) แสดงให้เห็นรูปแบบการสื่อสารที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ในรูปแบบวิเคราะห์ รูปแบบระบบคำ และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ตามลำดับ ทั้งนี้ รูปแบบระบบคำได้ค่อย ๆ หายไปจากภาษาจีนตั้งแต่สมัยราชวงศ์สุย (Niu, 2004, p. 61) และลงเหลืออยู่เพียงเล็กน้อยในปัจจุบัน โดยรูปแบบนี้ส่วนมากใช้วิธีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เพื่อสื่อความหมายว่าทำให้ (Jin, 2007, p. 37)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากคำแปลในตัวอย่างที่ 1-3 จะพบว่าในภาษาไทยมีวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในรูปแบบวิเคราะห์ (ตัวอย่างที่ 1) และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ (ตัวอย่างที่ 3) เช่นเดียวกับภาษาจีน โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้นิยามของคำว่า “ทำให้” และคำว่า “สลาย” ไว้ว่า “ก. เป็นเหตุให้ เช่น ทำให้เขาได้เรียนจบ ทำให้เขาต้องออกจากงาน” และ “ก.สูญสิ้นไป เช่น ฝันสลาย เมื่อพระอาทิตย์ขึ้น หมอกก็สลายไป, ทำให้สูญสิ้นไป เช่น ใช้ยาสมุนไพรสลายพิษงู, ฉลายก็ว่า.” ตามลำดับ แต่ทว่าในบางครั้ง เนื่องจากความหมายของคำศัพท์ในภาษาจีนและภาษาไทยไม่ได้สัมพันธ์กันอย่างบริบูรณ์ ส่งผลให้รูปแบบวิธีการสื่อสารในภาษาไทยและภาษาจีนไม่สัมพันธ์กัน เช่น

(4) *实现*自己的梦想 (*ทำให้*ความฝันของตน*เป็น*จริง)

จากตัวอย่างที่ (4) หากจำแนกวิธีการสื่อสารตามแนวทางของ Comrie และ Dixon จะเห็นได้ว่าภาษาจีน (ภาษาต้นฉบับ) ใช้รูปแบบความหมายทางคำศัพท์ ในขณะที่ภาษาไทย (ภาษาปลายทาง) ใช้รูปแบบวิเคราะห์ เนื่องจากในภาษาไทยไม่มีคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายของคำว่า 实现[2] ได้อย่างบริบูรณ์ จึงจำเป็นต้องแปลโดยใช้รูปแบบวิเคราะห์เท่านั้น การทำความเข้าใจรูปแบบการสื่อสารเพื่อสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนจึงไม่เพียงแต่จะมีประโยชน์ต่อแวดวงภาษาศาสตร์ภาษาจีนเท่านั้น หากยังมีส่วนช่วยเสริมองค์ความรู้ให้กับแวดวงการแปลจีน-ไทย ไทย-จีน และการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทยผ่านมุมมองการแปลจีน-ไทย โดยใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยทางแบบลักษณ์ภาษา และเก็บรวบรวมประโยคงานแปลจีน-ไทย เพื่อหาเอกลักษณ์ของวาจกแสดงการให้ทำในภาษาจีนผ่านมุมมองของภาษาไทย

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยฉบับนี้ได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อต่อยอดงานวิจัยต่อไป โดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1) เอกสารและงานวิจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับนิยามหรือคำจำกัดความของวิธีสื่อความหมายว่า “ทำให้”

นักภาษาศาสตร์ที่กำหนดนิยามของ “ประโยคทำให้”[3] อย่างกว้าง ๆ โดยมุ่งประเด็นไปที่ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” ที่สำคัญ ได้แก่ Shibatani Frawley และ Song

[2] พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์หนังสือตัวย่อ) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 24 พ.ศ. 2553 ได้ให้นิยามคำว่า 实现 ไว้ว่า ดำเนินการให้เป็นจริง ปฏิบัติให้เป็นจริง

[3] เพื่อความกระชับ งานวิจัยฉบับนี้อาจใช้คำว่า “ประโยคทำให้” แทนคำว่า “รูปแบบภาษาที่ใช้สื่อความหมายว่าทำให้”

Shibatani (1976 อ้างถึงใน Dixon, 2000, p.30) เห็นว่า “ประโยคทำให้” คือ ประโยคที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ “เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ” (a causing event) และ “เหตุการณ์ที่ได้รับผล” (a caused event) โดยได้ใช้ลำดับเวลาในการเกิดขึ้นของเหตุการณ์และการพึ่งพาของ “เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ” และ “เหตุการณ์ที่ได้รับผล” มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าประโยคนั้น ๆ เป็น “ประโยคทำให้” หรือไม่ กล่าวคือ “ประโยคทำให้” ในนิยามของ Shibatani จะต้องเป็นประโยคที่ “เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ” เกิดขึ้นก่อน “เหตุการณ์ที่ได้รับผล” และหากไม่มี “เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ” แล้วจะไม่สามารถเกิด “เหตุการณ์ที่ได้รับผล” ได้ ในขณะที่ Frawley (1992, p.159) เห็นว่า “ประโยคทำให้” คือ ประโยคที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ได้แก่ “เหตุการณ์ผลักดัน” (a precipitating event) และ “ผลลัพธ์” (a result)

จะเห็นได้ว่า ทั้ง Shibatani และ Frawley ล้วนนิยาม “ประโยคทำให้” ว่า เป็นประโยคที่ประกอบด้วยเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ ถึงแม้ทั้งสองจะใช้คำเรียกเหตุการณ์ทั้ง 2 แตกต่างกัน แต่สื่อความหมายถึงสิ่งเดียวกัน คือ “สาเหตุ” และ “ผลลัพธ์”

Song (1996, อ้างถึงใน Dixon, 2000, p. 33) จัดให้ประโยค “I speak and child eats” เป็น “ประโยคทำให้” โดยหากนำนิยาม “ประโยคทำให้” ของ Shibatanai และ Frawley มาวิเคราะห์ประโยค “I speak and child eats” ของ Song “I speak” จะเป็นเหตุการณ์สาเหตุ และ “child eats” เป็นผลลัพธ์ โดยเหตุการณ์ “child eats” จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากไม่มีเหตุการณ์ “I speak”

นักภาษาศาสตร์ที่กำหนดนิยามของ “ประโยคทำให้” ไว้อย่างละเอียด หรือเลือกใช้ความหมายอย่างแคบ และเน้นไปที่ประโยคความซ้อน ที่สำคัญ ได้แก่ Comrie Dixon และ Zhang

Comrie (1976, pp. 261-312) และ Comrie (1989, อ้างถึงใน Niu 2004a, p. 3) ให้คำจำกัดความของ “ประโยคทำให้” ไว้ว่าเป็นภาพรวมของเหตุการณ์ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ส่วนหลัก (a matrix) และประโยคที่ซ้อนอยู่กับส่วนหลัก (an embedded sentence) เรียกส่วนหลักว่า MS (the causer) โดย MS เป็นส่วนที่แสดงสาเหตุ เรียกประธานของผลลัพธ์ในประโยคที่ซ้อนอยู่กับส่วนหลักว่า ES (the causee) เรียกผลลัพธ์หรือสภาพที่เกิดขึ้นในส่วนของภาคแสดงว่า EVP (result) และเรียกความสัมพันธ์ของส่วนหลัก และส่วนที่ซ้อนอยู่กับส่วนหลักว่า ความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” ในขณะที่ Dixon (2000, pp. 30-33) เห็นว่า “ประโยคทำให้” สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนโครงสร้างหลัก และส่วนเสริม เห็นว่าส่วนที่แสดงสาเหตุเป็นส่วนเสริมให้กับส่วนโครงสร้างหลัก โดยเรียกส่วนที่แสดงสาเหตุ หรือส่วนเสริมนี้ว่า “causer” และให้คำจำกัดความของ “causer” ว่า คือ บุคคล สิ่งที่เป็นนามธรรม เหตุการณ์ หรือสภาพที่ทำให้เกิดกิจกรรมหรือควบคุมกิจกรรม จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ Comrie และ Dixon จะเห็นตรงกันว่า “ประโยคทำให้” สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนหลักและส่วนเสริม แต่ทั้งสองมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องที่ว่าส่วนใดควรเป็นส่วนหลักและส่วนใดควรเป็นส่วนเสริม

นอกจากนี้ ในทัศนะของ Dixon “ประโยคทำให้” ในความหมายอย่างแคบนั้น กริยาในส่วนของภาคแสดงจะต้องเป็นกริยาเทียม (ไม่มีการกระทำเกิดขึ้นจริง) ที่มีความหมายว่า “เป็นสาเหตุให้” เช่น คำว่า “make” ในภาษาอังกฤษที่มีเพียงความหมายว่าเป็นสาเหตุให้ ในขณะที่คำว่า “order” ที่มีความหมายแท้ที่เกี่ยวกับการพูดด้วย เช่น

(5) Mary made John go.

(6) Mary ordered John go.

จะเห็นได้ว่าประโยค “I speak and child eats” ของ Song ในทัศนะของ Dixon ไม่จัดอยู่ใน “ประโยคทำให้” ตามนิยามความหมายอย่างแคบของ Dixon เนื่องจาก speak เป็นกริยาที่มีความหมายแท้

Liu (2006, pp. 49-53) ได้จำแนกความสัมพันธ์ของส่วนประกอบของประโยคทำให้ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบสาเหตุและผลลัพธ์และความสัมพันธ์แบบเงื่อนไขและผลลัพธ์ เช่น

(7) 清凉的海风使我的心情顿时舒畅起来。 (ลมทะเลเย็น ๆ ทำให้จิตใจของฉันปลอดโปร่งขึ้นมาชั่วขณะ)

(8) 凭借地理上的优势，这里的经济迅速发展了起来。(อาศัยความได้เปรียบทางภูมิประเทศ เศรษฐกิจของที่นี่จึงพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว)

ในทัศนะของ Liu ตัวอย่างที่ (7) มีความสัมพันธ์แบบสาเหตุและผลลัพธ์ และตัวอย่างที่ (8) มีความสัมพันธ์แบบเงื่อนไขและผลลัพธ์ และทั้งสองตัวอย่างล้วนเป็นประโยคทำให้ อาจกล่าวได้ว่าในทัศนะของ Liu แล้ว หากในประโยคมีเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์ล้วนสามารถจัดให้ประโยคนั้น ๆ เป็นประโยค “ทำให้”

Zhang (2007, pp. 25-27) เห็นว่า ความสัมพันธ์แบบเหตุและผลกับความสัมพันธ์แบบทำให้ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยทุกประโยคที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ล้วนแฝงด้วยความหมายเชิง “สาเหตุ-ผลลัพธ์” แต่ไม่ใช่ทุกประโยคที่สื่อความหมายเชิง “สาเหตุ-ผลลัพธ์” จะต้องแฝงด้วยความหมาย “ทำให้” Zhang เห็นว่า ในการวิจัยด้านภาษา ผู้วิจัยควรจะกำหนดนิยามของ “ประโยคทำให้” ให้ชัดเจน และไม่เห็นด้วยกับการใช้เพียง “สาเหตุ” และ “ผลลัพธ์” มานิยามความหมายของ “ประโยคทำให้” ดังเช่น Shibatani

Zhang เสนอว่า “ประโยคทำให้” ควรเป็นประโยคที่มีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์ ดังนี้

1) ทุกเหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” จะต้องแฝงด้วยความสัมพันธ์เชิง “สาเหตุ-ผลลัพธ์” โดยที่ “สาเหตุ” จะอยู่ในส่วนหน้าของประโยค และ “ผลลัพธ์” จะอยู่ในส่วนหลังของประโยค

2) ทุกเหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” จะต้องประกอบไปด้วย “แรงส่ง” โดย Zhang ได้เรียก “แรงส่ง” ดังกล่าวว่า “แรง” เรียกตัวการที่เป็นผู้ส่ง “แรง” ว่า “ตัวการ” และเรียกผู้รับ “แรง” ว่า “เป้าหมาย” โดย “แรง” จะส่งผลกระทบไปยัง “เป้าหมาย” และทำให้เกิดผลลัพธ์บางอย่างกับ “เป้าหมาย”

3) ตัวการจะต้องส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย ดังนั้น ตัวการและเป้าหมายจะต้องไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

4) เหตุการณ์ที่มีความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” โดยปกติแล้ว “ตัวการ” “แรง” และ “เป้าหมาย” จะอยู่รวมกันทำหน้าที่แสดงสาเหตุ และ “เป้าหมาย” “ผลลัพธ์” จะอยู่รวมกันทำหน้าที่แสดงผลลัพธ์

ลักษณะของประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” ทั้ง 4 ประการนี้ทำให้ Zhang สรุปได้ว่าประโยคตัวอย่างข้างล่างนี้ควรเป็นประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” หรือเป็นประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “ทำให้” ดังนี้

(9) 他因病未来。(เป็นเพราะไม่สบายก็เลยไม่ได้มา)

(10) 我跑累了。(ฉันวิ่งเหนื่อยแล้ว)

(11) 武松把老虎打死了/老虎被武松打死了。(อู่ซงตีเสือตายแล้ว/เสือถูกอู่ซงตีตายแล้ว)

(12) 他逼得我无路可走。(เขาบีบบังคับฉันจนไม่เหลือทางให้เดิน)

จากประโยคตัวอย่างที่ (9) - (10) จะเห็นได้ว่าประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” ไม่จำเป็นจะต้องเป็นประโยคความรวม ประโยคความเดียวก็สามารถมีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” ได้

Zhang กล่าวว่า ที่ผ่านมาในการวิเคราะห์ “ประโยคทำให้” มักมีผู้จัดให้ประโยคเช่นประโยคตัวอย่างที่ (9) - (10) เป็น “ประโยคทำให้” แต่ในทัศนะของ Zhang แล้วประโยคดังเช่นประโยคตัวอย่างที่ (9) - (10) นี้ไม่ใช่ “ประโยคทำให้” เพราะว่าในประโยคที่ (9) นั้น ตัวการ “他病 (เขาป่วย) และผลลัพธ์ “他未来” (เขาไม่มา) และประโยคที่ (10) “我跑” (ฉันวิ่ง) และผลลัพธ์ “我累” (ฉันเหนื่อย) คือ สิ่งเดียวกัน อีกทั้งทั้งประโยคที่ (9) และ (10) ยังขาด “แรง” และ “เป้าหมาย” ด้วย

Zhang เห็นว่า ประโยคตัวอย่างที่ (11) - (12) เป็น “ประโยคทำให้” เนื่องจากมีครบทุกองค์ประกอบที่ “ประโยคทำให้” พึงมี กล่าวคือในตัวอย่างที่ (11) มี “武松” (อู่ซง) เป็นตัวการกระทำแรง “打” (ตี) ต่อเป้าหมาย “老虎” (เสือ) และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “死” (ตาย) และในตัวอย่างที่ (12) มี “他” (เขา) เป็นตัวการกระทำแรง “逼” (บีบบังคับ) ต่อเป้าหมาย “我” (ฉัน) และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “无路可走” (ไม่เหลือทางให้เดิน)

จากตัวอย่างที่ (9) - (12) หากใช้เกณฑ์อย่างกว้างของ Shibatani และ Frawley มาเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดว่าเป็น “ประโยคทำให้” หรือไม่ จะเห็นได้ว่าประโยคที่ (9) ถึง (12) ล้วนเป็น “ประโยคทำให้” เนื่องจากผลลัพธ์เกิดหลังจากสาเหตุ และหากไม่มีสาเหตุจะไม่สามารถมีผลลัพธ์ตามมาได้ หากแต่ประโยคตัวอย่างที่ (6) “Mary ordered John go.” ที่ในทัศนะของ Dixon เห็นว่าไม่ใช่ประโยคทำให้ตามนิยามความหมายอย่างแคบ เมื่อใช้เกณฑ์ของ Zhang ในการพิจารณา ประโยคตัวอย่างที่ (6) จะจัดเป็น “ประโยคทำให้” โดยที่ “Mary” เป็นตัวการกระทำแรง “ordered” ต่อเป้าหมาย “John” และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “go”

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับทัศนะของ Zhang ในการแยก “ประโยคทำให้” ออกจากประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” และได้เลือกใช้นิยามความหมายของ “ประโยคทำให้” อย่างแคบของ Dixon ที่เห็นว่ากริยาในส่วนของภาคแสดงจะต้องเป็นกริยาเทียม (ไม่มีการกระทำเกิดขึ้นจริง) มาเป็นแนวทางในการคัดเลือกประโยคที่นำมาวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวอย่างประโยคที่ (8) ไม่ใช่ “ประโยคทำให้” เนื่องจากไม่มี “แรง” ส่งให้เกิดผลลัพธ์ ประโยคที่ (11) – (12) ไม่ใช่ “ประโยคทำให้” ตามนิยามความหมายอย่างแคบ เนื่องจากคำกริยา “打” (ตี) และ “逼” (บีบบังคับ) มีการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

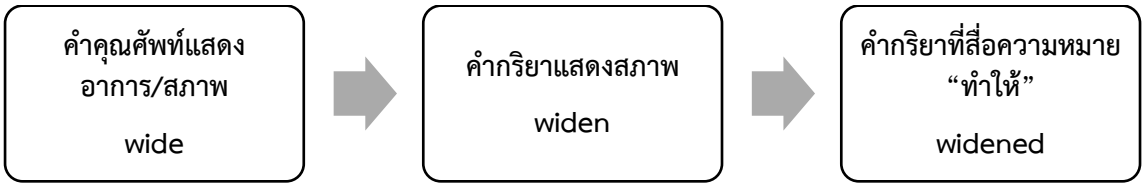
2) เอกสารและงานวิจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของคำกริยาที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”

นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของประโยคทำให้ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ Lakoff Saeed Matisoff Zhang และ Niu

Lakoff (1965, อ้างถึงใน Li, 2009, p. 4) เป็นผู้ริเริ่มสัญลักษณ์ความหมาย “+CAUSATIVE” ได้อธิบายวิวัฒนาการการเกิดขึ้นของคำกริยาที่สื่อความหมาย “ทำให้” ว่า เกิดจากการที่คำคุณศัพท์แสดงสภาพเปลี่ยนแปลงเป็นคำกริยาแสดงสภาพที่มีความหมายเดียวกัน (Inchoative Verb) และคำกริยาแสดงสภาพนี้ก็ได้พัฒนาต่อมาจนมีความหมาย “ทำให้” (Causative transformation)

Saeed (1997, อ้างถึงใน Chen, 2010, p. 10) ศึกษา “ประโยคทำให้” จากมุมมองของไวยากรณ์ปริวรรตเพิ่มพูน (Transformational-Generative Grammar) เห็นว่า คำกริยาที่ใช้สื่อความหมายว่า “ทำให้” หรือ “เป็นสาเหตุให้” วิวัฒนาการมาจากคำกริยาแสดงสภาพ (Inchoative Verb) โดยคำกริยาแสดงสภาพนี้วิวัฒนาการมาจากคำคุณศัพท์แสดงอาการ เช่น คำว่า widened ในประโยค “The city council widened the road.” มาจากคำว่า widen ในประโยค The road widened โดยคำว่า widen นี้มาจากคำว่า wide ในประโยค “The road is wide.”

เห็นได้ว่า Lakoff และ Saeed มีทัศนะตรงกันเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางด้านความหมายของคำกริยาที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”

แผนภูมิที่ 1 วิวัฒนาการของคำกริยาที่สื่อความหมายว่าทำให้จากแนวคิดของ Lakoff และ Saeed

งานวิจัยด้านวิวัฒนาการของคำในภาษาจีนโดยมากจะมุ่งเน้นไปที่หน้าที่ของคำที่เปลี่ยนแปลงไป หรือขอบเขตความหมายของคำที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง วิธีการสร้างคำ โครงสร้างในระดับคำ หรือวิจัยเพื่อหาความแตกต่างของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เป็นต้น นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของคำศัพท์ที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนโดยเฉพาะ เช่น

Matisoff (1976 อ้างถึงใน Niu, 2004, pp. 39-40) ศึกษาคำที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาลาหู่ (ci) ภาษาพม่า (sei) และภาษาจีน (使) พบว่าคำที่มีความหมายว่า “ทำให้” ใน 3 ภาษานี้ล้วนมีความหมายเกี่ยวกับ “การใช้ให้ไปทำธุระ” เห็นว่าความหมายว่า “ทำให้” พัฒนามาจากความหมาย “การใช้ให้ไปทำธุระ”

Zhang (2001 อ้างถึงใน Niu, 2004, pp. 39-50) ศึกษาคำว่า “令” และ “使” ที่ปัจจุบันมีความหมายว่า “ทำให้” พบว่า คำว่า “令” มีมาตั้งแต่สมัยเจี๋ยกู่เหวิน[4] โดยในสมัยนั้นมีรูปร่างเดียวกับตัวอักษร “命” (ปัจจุบันแปลว่า สั่งให้ ออกคำสั่ง) และมีความหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่งและความหมายว่า “ทำให้” ต่อมา 2 ตัวอักษรนี้ได้แยกเป็นคนละคำกัน ส่วนคำว่า “使” ในสมัยเจี๋ยกู่เหวิน ใช้ตัวอักษรเดียวกับคำว่า “事” (ปัจจุบันแปลว่า เรื่องราว เหตุการณ์ ธุระ) “吏” (ปัจจุบันแปลว่า ข้าราชการ ขุนนาง) มีความหมายเกี่ยวกับการออกคำสั่ง การใช้ให้ไปทำธุระ แต่ในสมัยนั้นคำว่า “使” ยังไม่มีความหมายว่า “ทำให้” อย่างไรก็ดี คาดว่าความหมาย “ทำให้” ของ “使” นั้น น่าจะมาก่อนยุคชุนชิว จะเห็นได้ว่าแนวคิดเรื่องวิวัฒนาการของ Zhang สอดคล้องกับแนวคิดของ Matisoff

[4] อักษรกระดองเต่า

Niu (2004, p. 41) ได้ศึกษาวิวัฒนาการของคำว่า “让” เห็นว่าคำว่า “让” มีหลายความหมาย โดยความหมายที่วิวัฒนาการไปสู่ความหมายว่า “ทำให้” น่าจะเป็นความหมาย “谦让” (ถ่อมตัวและไม่ยอมรับตำแหน่ง) และ “退让” (ยอม อ่อนข้อให้) ที่ถึงแม้จะไม่ได้มีความหมาย “คำสั่ง” หรือ “อนุญาต” โดยตรง แต่ก็แฝงความหมายในเชิงอนุญาตหรือยินยอมไว้ กล่าวได้ว่า ความหมายว่า “ทำให้” ของคำว่า “让” วิวัฒนาการมาจากความหมายแฝงในเชิงอนุญาต ในขณะที่ความหมายว่า “ทำให้” ของ “令” และ “使” วิวัฒนาการมาจากความหมายโดยตรงของคำที่หมายเกี่ยวกับ “คำสั่ง” หรือ “สั่งให้ทำ”

นอกจากนี้ ยังมีนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของคำศัพท์ที่มีโครงสร้างภายในแบบ “กริยา-ผลลัพธ์” เช่น Yu (1957) Zhu (1957) Wang (1958) (Li, 2009, p. 6)

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า คำศัพท์ที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” สามารถวิวัฒนาการมาจากคำคุณศัพท์แสดงอาการ คำกริยาที่มีความหมายโดยตรงเกี่ยวกับ “คำสั่ง” หรือ “สั่งให้ทำ” คำกริยาที่แฝงความหมาย “อนุญาต” หรือ “ยินยอม” และคำศัพท์ที่มีโครงสร้างภายในแบบ “กริยา-ผลลัพธ์”

3) เอกสารและงานวิจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกรูปแบบทางภาษาที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”

นักภาษาศาสตร์ได้จำแนกชนิดของ “ประโยคทำให้” ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ Talmy Song และ Dixon ดังนี้

Talmy (1985,1988, อ้างถึงใน Chen 2010, p. 15) จำแนก “ประโยคทำให้” ออกเป็น 4 ประเภท ตามลักษณะของแรงที่เข้ามามีส่วนร่วมระหว่างผู้เป็นสาเหตุและผู้ถูกผลักดันให้กระทำหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ได้แก่ (1) ประเภทเป็นสาเหตุให้ (causing) (2) ประเภทช่วยเหลือ (helping) (3) ประเภทอนุญาต (letting) และ (4) ประเภทยับยั้งป้องกัน (preventing)

Wolff (1988 อ้างถึงใน Chen 2010, p. 15) วิเคราะห์ต่อยอดจาก Talmy โดยจำแนกประโยคทำให้ออกเป็น 3 ประเภท ตามแรงและเวคเตอร์ของแรง (a pattern of forces and position vector) ได้แก่ (1) ประเภทเป็นสาเหตุให้ (cause) (2)ประเภททำให้สามารถทำให้ (enable) (3) ประเภทยับยั้งป้องกัน (preventing) โดยประเภทที่สอง หรือ “ประเภททำให้สามารถทำให้” นี้ หมายรวมถึงประเภท “ช่วย อนุญาต ทำตาม” หรืออาจกล่าวได้ว่าประโยคทำให้ประเภทที่สองของ Wolff ได้รวม “ประโยคทำให้” ประเภทช่วยเหลือ และ “ประโยคทำให้” ประเภทอนุญาตของ Talmy เข้าไว้ด้วยกัน

Song (1996, อ้างถึงใน Li 2009, p. 5) ได้สำรวจภาษาต่าง ๆ ในโลกรวม 408 ภาษา และจำแนก “ประโยคทำให้” เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) ประเภทผสมผสาน (The COMPACT type) (2) ประเภทคู่ขนาน (The AND type) และ (3) ประเภทเป้าหมาย (The PURP type)

Dixon (2000, pp. 33-41) ได้จำแนก “ประโยคทำให้” จากกลไกหรือกระบวนการในการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ (1) กระบวนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของคำ (Morphological processes) (2) หนึ่งภาคแสดงสองกริยา (Two verbs in one predicate) (3) Periphrastic causative หรือประเภทที่มีกริยาสองตัว (กริยา “ทำให้” และคำกริยา) ในสองประโยคย่อย (4) กระบวนการใช้ความหมายทางคำศัพท์ (Lexical causative) และ (5) แลกเปลี่ยนคำกริยาช่วย (Exchanging auxiliaries)

Comrie และ Dixon ยังได้จำแนก “ประโยคทำให้” โดยพิจารณาจากรูปแบบของเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์ออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบวิเคราะห์ (Analytic causative) (2) รูปแบบระบบคำ(Morphology causative) และ (3) รูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ (Lexical causative) รายละเอียด ดังนี้ (Niu 2004a, pp. 4-5)

1. รูปแบบวิเคราะห์ (Analytic causative) คือ รูปแบบที่เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์ต่างมีภาคแสดงของตนเอง และภาคแสดงของทั้ง 2 เหตุการณ์ไม่ได้อยู่ในประโยคย่อยเดียวกัน โดยที่ภาคแสดงของเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุมักไม่ใช่คำที่มีความหมายแท้ โดยคำกริยานี้อยู่ในประโยคเพื่อทำหน้าที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”เท่านั้น เช่น “ประโยคทำให้” “He make me drink water” ประกอบด้วย 2 ประโยคย่อย ได้แก่ ประโยคย่อย “He make” และประโยคย่อย “I drink water” โดยที่ประโยคย่อย “He make” แสดงเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ และมี make ทำหน้าที่ในภาคแสดงเพื่อสื่อความหมายว่า “ทำให้” มี “I drink water” เป็นประโยคย่อยแสดงเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์ โดยที่ drink ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยคย่อย

2. รูปแบบระบบคำ (Morphology causative) คือ รูปแบบที่เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์รวมอยู่ในประโยคเดียวกัน มีภาคแสดงร่วมกัน และคำที่รับหน้าที่เป็นภาคแสดงเพื่อสื่อความหมายว่า “ทำให้” นั้น จะต้องเป็นคำที่ผ่านกระบวนการสร้างคำโดยใช้กระบวนการเปลี่ยนแปลงรูปของคำเพื่อให้เกิดเป็นคำใหม่ที่มีความหมายว่า “ทำให้” เช่น การเติม –sase （させ） ข้างหลัง suwaru （座る）ที่แปลว่านั่ง เพื่อเปลี่ยน suwaru ให้เป็น suwaraseru (座らせる) ที่แปลว่าให้นั่งในภาษาญี่ปุ่น หรือการเติมคำว่า en ใน “to *en*large a photo” ข้างหน้าคำในภาษาอังกฤษ เป็นต้น

3. รูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ (Lexical causative) คือ รูปแบบที่เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์รวมอยู่ในประโยคเดียวกัน มีภาคแสดงร่วมกัน โดยคำที่รับหน้าที่เป็นภาคแสดงในรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์นี้ไม่มีกฎเกณฑ์ในการสร้างคำใหม่ที่แน่นอน ไม่สามารถคาดเดาได้ เช่น คำว่า “kill” (ฆ่า) ในประโยค He *killed* John (เขา*ฆ่า*จอห์น*ตาย*) ในภาษาอังกฤษ

Niu (2004a, p. 5) ได้ประยุกต์การจำแนกประเภทของ Comrie โดยปรับให้สอดคล้องกับภาษาจีนมากยิ่งขึ้น เห็นว่า รูปแบบระบบคำ และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ในทัศนะของ Comrie ตรงกับโครงสร้างแบบ “กริยา-กรรม” (动宾结构) ในภาษาจีนซึ่งเป็นโครงสร้างที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์อยู่ในประโยคเดียวกัน และมีภาคแสดงร่วมกัน จึงรวม 2 โครงสร้างไว้ด้วยกัน และเรียกรูปแบบใหม่นี้ว่ารูปแบบ “ผสาน” (综合型

Niu (2008b, p. 61) ได้จำแนก “ประโยคทำให้” รูปแบบผสานออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.เปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำ เช่น 你空间房子给我。(คุณ*ทำ*ห้อง*ว่าง*ให้ฉัน) และ 房子空了。(ห้อง*ว่าง*แล้ว) คำว่า 空 ในประโยคแรกและประโยคที่สองออกเสียงไม่เหมือนกัน ประโยคแรกเป็นคำกริยาออกเสียง “kòng” แปลว่า “ทำให้ว่าง” ประโยคที่สองออกเสียง “kōng” เป็นคำคุณศัพท์ แปลว่า “ว่าง”

2.คำศัพท์ที่มีความหมายว่า “ทำให้” แฝงอยู่ เช่น 我们要*端正*态度 。 (พวกเราต้อง*ทำให้*ท่าทีของเรา*ถูกต้อง*)

3.ใช้คำกริยาหรือคำคุณศัพท์มาเสริมให้กริยาหลักมีความหมายว่า “ทำให้” เช่น 我*晾干了*衣服 (ฉัน*ตาก*ผ้า*แห้ง*แล้ว) จะเห็นได้ว่าคำว่า “晾” (ตาก) และคำว่า “干” (แห้ง) ไม่ใช่คำศัพท์คำเดียวกัน หากแต่เป็นการใช้คำว่า “干” (แห้ง) เข้ามาเป็นส่วนเสริมเพื่อบอกผลลัพธ์ให้กับประโยค

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับวิธีการจำแนกของ Niu เนื่องจากสอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทยและภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปของคำ งานวิจัยฉบับนี้จึงได้จำแนกประเภทของ “ประโยคทำให้” ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทรูปแบบวิเคราะห์ และประเภทรูปแบบผสาน แต่ไม่จัดให้รูปแบบผสานประเภทใช้คำคุณศัพท์มาเสริมให้กริยาหลักมีความหมายว่า “ทำให้” ตามทัศนะของ Niu เป็นประโยค “ทำให้” เนื่องจากคำกริยาในภาคแสดงของรูปแบบผสานประเภทนี้มีการกระทำที่เกิดขึ้นจริง

4) เอกสารและงานวิจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ให้” และ “ทำให้” ในภาษาไทย

Manik (2006, pp. 53-113) ศึกษาวิธีการใช้คำว่า “ให้” ในภาษาไทย โดยหนึ่งในวิธีการใช้คำว่า “ให้” ในภาษาไทยนั้นคือ สามารถใช้สื่อความหมายว่าเป็นสาเหตุให้ได้ โดยจำแนกประโยคที่มีคำว่า “ให้” และสื่อความหมายว่า “ทำให้” ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. ประโยคทำให้โดยที่คำว่า “ให้” เป็นกริยาหลักของประโยค เช่น ฉันให้คุณไปภูเก็ต

2. ประโยคทำให้โดยที่คำว่า “ให้” เป็นกริยาเสริมของประโยค โดยที่ประโยคชนิดนี้สามารถใช้สื่อความหมายในเชิง (1) ทำให้เกิดขึ้น เช่น คุณทำให้ฉันรู้สึกมีความสุข (2) ยินยอม หรืออนุญาต เช่น ฉันไม่ยอมให้คุณชนะ (3) อยากให้ เช่น ฉันอยากให้คุณพูดความจริง (4) คำสั่ง เช่น เขาสั่งให้ฉันไปทำงาน

นววรรณ พันธุเมธา (2554, น. 232-237) ศึกษาคำว่า “ให้” ในประโยคหลายกริยา เห็นว่า คำว่า “ให้” สามารถวางไว้หน้ากริยาอื่นหรือหลังกริยาอื่นก็ได้ ดังนี้

1. “ให้” อยู่หน้ากริยาอื่น เมื่อ “ให้” อยู่หน้ากริยาอื่น “ให้” จะแสดงว่าประธานของประโยคเป็นสาเหตุให้เกิดกริยาของประโยคโดยตั้งใจ เช่น “แม่ให้นิดนอน” มี “แม่” เป็นประธานซึ่งเป็นสาเหตุของกริยา “นอน”

2. “ให้” อยู่หลังกริยาอื่น เมื่อ “ให้” อยู่หลังกริยาอื่น กริยาหน้ามักมีความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น “เขาวานให้เด็กไปซื้อก๋วยเตี๋ยว” โดยหากกริยาหน้าไม่ได้มีความหมายเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น

(13) เขา*วาน*ให้เด็กไปซื้อก๋วยเตี๋ยว

(14) หล่อน*ขอ*ให้สามีเลิกสูบบุหรี่

จะเห็นได้ว่าการศึกษาของนววรรณ พันธุเมธาสอดคล้องกับการศึกษาวิวัฒนาการของคำที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ของ Matisoff Zhang และ Niu ที่เห็นว่า คำที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” สามารถพัฒนามาจากคำกริยาที่สื่อความหมายว่า “สั่ง” หรือ “ใช้ให้ไปทำ” ได้ จะเห็นได้ว่าคำกริยา “ขอ” หรือ “วาน” ในตัวอย่างของพันธุเมธาล้วนแฝงความหมายว่า “สั่ง” หรือ “ใช้ให้ไปทำ” ไว้ แต่ทั้ง 2 คำนี้ในภาษาไทย ยังไม่ได้พัฒนาไปสู่ความหมายความหมายว่า “ทำให้” เช่นเดียวกับ “使” “令” และ “让” ในภาษาจีน ยังต้องอาศัยคำว่า “ให้” เข้ามาช่วย

ผลการศึกษาของนววรรณ พันธุเมธาพบว่า หากกริยาข้างหน้า “ให้” ไม่ได้มีความหมายที่เกี่ยวกับการสื่อสาร กริยาตัวนั้นจะต้องเป็นกริยาแสดงอาการโดยตั้งใจ โดยคำว่า “ให้” จะทำหน้าที่เน้นความตั้งใจของผู้กระทำ เช่น

(15) นิดชนน้อยล้ม

(16) นิดชนน้อยให้ล้ม

เมื่อเปรียบเทียบตัวอย่างที่ (15) และตัวอย่างที่ (16) จะเห็นได้ว่าประโยคตัวอย่างที่ (16) จะเน้นความตั้งใจของผู้กระทำมากกว่า

นอกจากนี้ นววรรณ พันธุเมธายังได้ศึกษากรณีที่ “ให้” อยู่หลังคำว่า “ทำ” รวมเป็น “ทำให้” จะใช้แสดงสาเหตุของเหตุการณ์ โดยที่ประธานของ “ทำให้” สามารถเป็นได้ทั้งคน สัตว์ สิ่งที่ไม่มีชีวิต และนามธรรม โดยที่“ทำให้” สามารถเป็นสาเหตุของกริยาแสดงอาการ กริยาแสดงสภาพ และกริยาแสดงการประสบได้ด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยทางด้านภาษามี 2 ทาง คือ การวิจัยจากรูปแบบสู่ความหมาย และการวิจัยจากความหมายสู่รูปแบบ โดยการวิจัยจากรูปแบบสู่ความหมายนั้นช่วยให้ค้นพบว่าในหนึ่งรูปแบบหรือหนึ่งโครงสร้างทางภาษานั้นสามารถสื่อได้หลายความหมาย ส่วนการวิจัยจากความหมายสู่รูปแบบนั้นช่วยให้ค้นพบว่า อาจมีรูปแบบหรือวิธีการสื่อสารที่มากกว่า 1 วิธีในการสื่อถึงความหมาย 1 ความหมาย (Jespersen 1924, อ้างถึงใน Chen, 2010, p. 4)

งานวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยจากความหมายสู่รูปแบบ เพื่อค้นหาวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทยที่มากกว่า 1 วิธี ผ่านมุมมองของภาษาไทย วิธีการเช่นนี้ ช่วยให้ผู้วิจัยพบวิธีการสื่อสารในรูปแบบผสานซึ่งเป็นลักษณะที่ตรวจสอบค่อนข้างยาก ต่างจากวิธีสื่อความหมายแบบวิเคราะห์ (Analytic causative) ที่มีโครงสร้างที่เห็นได้ชัดเจน

ทั้งนี้ จุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ศึกษาประโยคที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกแหล่งภาษาจากงานแปลจีน-ไทยโดยเฉพาะ ได้แก่ คอลัมน์ข่าวสำคัญ และคอลัมน์ข่าวสารจากสำนักงานใหญ่ จากวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) จำนวน 10 ฉบับ[5]

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยครอบคลุมประโยคและประโยคย่อยหรือวลีที่ที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”โดยผู้วิจัยเห็นด้วยกับทัศนะของ Zhang ในการแยกประโยคทำให้ออกจากประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” โดยใช้เกณฑ์ 4 ข้อของ Zhang มาช่วยในการพิจารณาคัดแยก “ประโยคทำให้” ออกจากประโยคที่มีความสัมพันธ์แบบ “สาเหตุ-ผลลัพธ์” พร้อมกันนี้ยังได้เลือกใช้นิยามความหมายของ “ประโยคทำให้”อย่างแคบของ Dixon ที่เห็นว่ากริยาในส่วนของภาคแสดงจะต้องเป็นกริยาเทียม (ไม่มีการกระทำเกิดขึ้นจริง) มาเป็น

[5] วารสารสถาบันขงจื่อที่มีทั้ง 2 คอลัมน์ ได้แก่ คอลัมน์ข่าวสำคัญ และคอลัมน์ข่าวสารจากสำนักงานใหญ่อยู่รวมกันภายในฉบับเดียวมีน้อยมาก โดยมากแล้ววารสาร 1 ฉบับมักมีเพียงคอลัมน์ใดคอลัมน์หนึ่งเท่านั้น

แนวทางในการคัดเลือกประโยคที่นำมาวิจัย ซึ่งทำให้ประโยคในลักษณะดังต่อไปนี้ไม่ใช่ประโยคทำให้ในทัศนะของผู้วิจัย

(17) I speak and child eats

(18) 他逼得我无路可走 (เขาบีบบังคับฉันจนไม่เหลือทางให้เดิน)

(19) 我*晾干了*衣服 (ฉัน*ตาก*ผ้า*แห้ง*แล้ว)

(20) เขาสั่งให้ฉันไปทำงาน

(21) นิดชนน้อยล้ม

(22) เขาขอร้องให้ฉันกลับมา

นิยามคำศัพท์

ทุกภาษาในโลกล้วนมีวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” เพียงแต่นักภาษาศาสตร์แต่ละภาษาอาจมองปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้านภาษาด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์ขึ้นใหม่เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษา ดังนี้

1) ประโยคความเดียว

ประโยคความเดียวในงานวิจัยฉบับนี้ หมายถึง ประโยคที่มีเนื้อความสมบูรณ์ในประโยคเดียว มีเนื้อหาหลักเนื้อหาเดียว โดยงานวิจัยฉบับนี้จัดให้ประโยคความซ้อนเป็นส่วนหนึ่งของประโยคความเดียว

2) ประโยคย่อย

ประโยคย่อย หมายถึง ประโยคที่ทำหน้าที่ขยายประโยคหลักให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเพื่อความสะดวกต่อการเปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน คำว่าประโยคย่อยในงานวิจัยฉบับนี้จะหมายรวมถึงวลีด้วย ดังนั้น คำว่าประโยคย่อยในงานวิจัยฉบับนี้จึงไม่จำกัดอยู่แค่ประโยคย่อยที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยคเพื่อขยายประโยคหลักให้สมบูรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงประโยคย่อยที่ทำหน้าที่ขยายบทประธาน บทกรรม และบทกริยาด้วย

3) อักษรย่อภาษาอังกฤษและสัญลักษณ์ต่าง ๆ

(ตัวการ) หมายถึง สามารถละ “ตัวการ” หรือ “ผู้กระทำแรง” ได้

CAU (Cause) หมายถึง ภาคแสดงที่ไม่มีความหมายแท้ หรือแรงส่ง โดย CAU เป็นส่วนหนึ่งของแรงซึ่งแยกออกมา

•••••• และ ..... หมายถึง มีการละบางส่วนของประโยคตัวอย่างภาษาจีน และภาษาไทยตามลำดับ

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา “ประโยคทำให้” ในภาษาจีนผ่านมุมมองของงานแปลจีน-ไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) รูปแบบภาษาที่สื่อความหมายว่าเป็นสาเหตุให้ในภาษาจีน

Niu (2004a, p. 5) ได้ประยุกต์การจำแนกประเภทของ Comrie โดยปรับให้สอดคล้องกับภาษาจีนมากยิ่งขึ้น เห็นว่า รูปแบบระบบคำ และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ในทัศนะของ Comrie ตรงกับโครงสร้างแบบ “กริยา-กรรม” (动宾结构) ในภาษาจีนซึ่งเป็นโครงสร้างที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์อยู่ในประโยคเดียวกัน และมีภาคแสดงร่วมกัน จึงรวม 2 โครงสร้างไว้ด้วยกัน และเรียกรูปแบบใหม่นี้ว่ารูปแบบ “ผสาน” (综合型) ดังนั้น ตามทัศนะของ Niu รูปแบบภาษาที่สื่อความหมายว่าเป็นสาเหตุให้ในภาษาจีนสามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบหลัก ได้แก่

1. รูปแบบวิเคราะห์ คือ รูปแบบที่เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์ต่างมีภาคแสดงของตนเอง และภาคแสดงของทั้ง 2 เหตุการณ์ไม่ได้อยู่ในประโยคย่อยเดียวกัน โดยที่ภาคแสดงของเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุมักไม่ใช่คำที่มีความหมายแท้ โดยคำกริยานี้อยู่ในประโยคเพื่อทำหน้าที่สื่อความหมายว่า “ทำให้”เท่านั้น

โครงสร้างรูปแบบวิเคราะห์ในภาษาจีน : (ตัวการ) + *แรงส่ง* + เป้าหมาย + ผลลัพธ์

เช่น

(23) 这个活动很棒，能*让*美国教师们……了解中国，……。(สถาบันขงจื่อ, 2553, น. 15) (กิจกรรมนี้ดีเยี่ยมจริงๆ *ทำให้*อาจารย์ชาวอเมริกันรู้จักและเข้าใจประเทศจีน.....) (สถาบันขงจื่อ, 2553, น.23)

(24) 院长是孔子学院可持续发展的关键，要重视院长的能力培训，*使*其长期、稳定从事这一工作。(สถาบันขงจื่อ, 2556ข, น.7) (ผู้อำนวยการเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาสถาบันขงจื่ออย่างยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการอบรมเสริมความสามารถแก่ผู้อำนวยการสถาบัน เพื่อ*ให้*เขาสามารถปฏิบัติหน้าที่ในระยะยาวได้อย่างมั่นคง) (สถาบันขงจื่อ, 2556ข, น.8)

ประโยคตัวอย่างที่ (23) - (24) เป็น “ประโยคทำให้” เนื่องจากมีครบทุกองค์ประกอบที่ “ประโยคทำให้” พึงมี กล่าวคือในตัวอย่างที่ (23) มี “活动” (กิจกรรม) เป็นตัวการกระทำแรง “让” (ทำให้) ต่อเป้าหมาย “教师们” (อาจารย์) และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “了解中国” (เข้าใจประเทศจีน) และในตัวอย่างที่ (24) มี “能力培训” (การอบรมเสริมความสามารถ) เป็นตัวการกระทำแรง “使” (ทำให้) ต่อเป้าหมาย “院长” (ผู้อำนวยการ) และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “长期、稳定从事这一份工作” (สามารถปฏิบัติหน้าที่ในระยะยาวได้อย่างมั่นคง)

โครงสร้างรูปแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยจากงานแปลจีน-ไทย กรณีศึกษาวารสารสถาบันขงจื่อมี 2 โครงสร้าง[6] ดังนี้

โครงสร้างที่ 1 : (ตัวการ) + *แรงส่ง* + เป้าหมาย + ผลลัพธ์

เช่น

(25) 也能*让*中国教师认识美国同行，……。(สถาบันขงจื่อ, 2553, น.15) (และยังสามารถ*ทำให้*อาจารย์ชาวจีนได้รู้จักเพื่อนร่วมอาชีพชาวอเมริกัน) (สถาบันขงจื่อ, 2553, น.23)

(26) *使*大家更深入地了解了(สถาบันขงจื่อ, 2553, น.16) (*ทำให้*ผู้เข้าร่วมสัมมนาเหล่านี้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น) (สถาบันขงจื่อ, 2553, น.24)

ประโยคตัวอย่างที่ (25) - (26) เป็น “ประโยคทำให้” เนื่องจากมีครบทุกองค์ประกอบที่ “ประโยคทำให้” พึงมี กล่าวคือในตัวอย่างที่ (25) มี “ทำให้”เป็นแรงส่งให้เป้าหมาย “อาจารย์ชาวจีน” และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “รู้จักเพื่อนร่วมอาชีพชาวอเมริกัน” และในตัวอย่างที่ (26) มี “ทำให้”เป็นแรงส่งให้เป้าหมาย “ผู้เข้าร่วมสัมมนา” และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น”

โครงสร้างที่ 2 : (ตัวการ) + *แรงส่ง* + เป้าหมาย + *CAU* + ผลลัพธ์

เช่น

(27) 希望贵校继续秉持开放包容的精神，进一步*加强*与中国高校交流合作 (และหวังว่ามหาวิทยาลัยอัซฮัรจะดำรงไว้ซึ่งจิตใจที่ยอมรับและเปิดกว้าง *กระชับ*ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยจีน*ให้*แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น) (สถาบันขงจื่อ, 2554ข, น.5)

(28) 不仅*提高*了汉语水平，而且成为中澳友谊的使者 (ไม่เพียงแต่จะ*ยกระดับ*ความสามารถทางภาษาจีน*ให้*สูงขึ้นแล้ว ยังได้เป็นทูตมิตรภาพระหว่างจีนกับออสเตรเลีย)(สถาบันขงจื่อ, 2554ข, น.7)

ประโยคตัวอย่างที่ (27) - (28) เป็น “ประโยคทำให้” เนื่องจากมีครบทุกองค์ประกอบที่ “ประโยคทำให้” พึงมี กล่าวคือในตัวอย่างที่ (27) มี “มหาวิทยาลัยอัซฮัร”เป็นตัวการ มี “กระชับให้” เป็นแรงส่งให้เป้าหมาย “ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยจีน” และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” โดยที่ “กระชับ” (แรง) และ “ให้” (CAU) ไม่ได้อยู่ติดกัน และในตัวอย่างที่ (28) มี “ยกระดับให้”เป็นแรงส่งให้เป้าหมาย “ความสามารถทางภาษาจีน” และก่อให้เกิดผลลัพธ์ “สูงขึ้น” โดยที่ “ยกระดับ” (แรง) และ “ให้” (CAU) ไม่ได้อยู่ติดกัน

[6] เนื่องจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้ คือ ศึกษารูปแบบของประโยค “ทำให้” ในภาษาจีน โดยแหล่งที่มาของภาษาในงานวิจัยฉบับนี้ล้วนมาจากงานแปลจีน-ไทย ผลลัพธ์เกี่ยวกับรูปแบบประโยค “ทำให้” ในภาษาไทยของงานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นเพียงรูปแบบภาษาไทยที่ปรากฏในงานแปลจีน-ไทย เท่านั้น มิอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบประโยค “ทำให้” ในภาษาไทยมีเพียงเท่านี้

2. รูปแบบผสาน

รูปแบบผสาน คือ รูปแบบที่เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์รวมอยู่ในประโยคเดียวกัน และมีภาคแสดงร่วมกัน เช่น

(29) ……深化中国同世界各国的文化交流……。(*ทำให้*การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของนานาประเทศกับประเทศจีน*ลึกซึ้งขึ้น*) (สถาบันขงจื่อ, 2554ข, น.7)

(30)……落实“核心教师”项目……。(*ทำ*โครงการครูผู้สอนแกนกลาง*ให้ลุล่วง*) (สถาบันขงจื่อ, 2556ก, น.10)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมุ่งประเด็นไปที่ประโยคหรือวลีที่มีคำว่า “ทำให้” หรือ “ให้” ในลักษณะที่เกิดจากการละคำว่า “ทำ” ไว้ปรากฏอยู่ จากวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) คอลัมน์ข่าวสำคัญ และ คอลัมน์ข่าวสารจากสำนักงานใหญ่ จำนวน 10 ฉบับพบว่า คำในภาษาจีนที่ก่อให้เกิดรูปแบบการสื่อสารแบบผสาน ได้แก่

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความหมายของคำศัพท์ในภาษาจีนและภาษาไทย

ลำดับที่	ภาษาจีน	คำแปลจีน-จีน[7]	คำแปลจีน – ไทย[8]
1	提高	使位置、程度、水平、数量、质量等方面比原来高	ทำให้ตำแหน่ง,ระดับ,ระดับน้ำ,จำนวน, คุณภาพ เป็นอาทิ สูงขึ้นกว่าเดิม
2	促进	促使前进；推动使发展	ส่งเสริม,กระตุ้น
3	增进	增加并促进	เพิ่ม; เพิ่มพูน; เสริม
4	加强	使更坚强或更有效	เสริม ทวี; เร่ง
5	推动	使事物前进；使工作展开	ผลักดัน
6	落实	使落实	ทำให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและนำไปปฏิบัติได้ผลอย่างแท้จริง
7	掀起	使大规模地兴起	(การเคลื่อนไหว เป็นอาทิ) เริ่มเปิดฉาก
8	增加	在原有的基础加多	เพิ่ม; เสริม; สร้าง...เพิ่มขึ้น
9	开展	使从小向大发展；使展开	ขยาย; แผ่ขยาย
10	满足	使满足	สนองความพอใจ
11	丰富	使丰富	ทำให้อุดมสมบูรณ์
12	充实	使充足；加强	เสริมให้แข็งแกร่งทำให้เพียงพอ

[7] คำแปลภาษาจีนเป็นภาษาจีนจากพจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่ (现代汉语词典) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 ค.ศ. 2008 โดยมี Lü และ Ding เป็นหัวหน้าคณะเรียบเรียง ทั้งนี้ คำศัพท์หนึ่งคำสามารถมีความหมายได้มากกว่า 1 ความหมาย เพื่อให้งานวิจัยมีความกระชับ ผู้วิจัยเลือกมาเพียงแต่ความหมายที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” ของคำนั้น ๆ

[8] คำแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทยจากพจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (ฉบับพิมพ์หนังสือตัวย่อ) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 24 พ.ศ. 2553 โดยพจนานุกรมฉบับนี้ได้เรียบเรียงจากพจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่ (现代汉语词典) โดยมี Lü และ Ding เป็นหัวหน้าคณะเรียบเรียง

ลำดับที่	ภาษาจีน	คำแปลจีน-จีน[7]	คำแปลจีน – ไทย[8]
13	加深	加大深度；变得更深	เสริมทวีให้ลึกซึ้งขึ้น; ขยายใหญ่ขึ้น
14	推广	扩大事物使用的范围或起作用的范围	เผยแพร่; ส่งเสริมให้ขยายกว้างออกไป
15	吸引	把别的物体、力量或别人的注意力引到自己这方面来	ดึงดูด
16	拓展	开拓发展	-
17	促成	推动使成功	เป็นตัวประสานให้เกิดความสำเร็จ เป็นตัวก่อให้เกิดความสำเร็จ เป็นเหตุให้ก่อเกิดความสำเร็จ
18	完善	使完善	สมบูรณ์แบบ ครบครัน ครบถ้วน
19	提升	提高（职位、等级等）	เลื่อน; เลื่อนชั้น; เลื่อนขั้น
20	实现	使成为事实	ดำเนินการให้เป็นจริง; ปฏิบัติให้เป็นจริง
21	优化	-	-
22	强化	加强；使坚强巩固	ทำให้แข็งแกร่ง; ทำให้เข้มแข็ง
23	上瘾	爱好某种事物而成为癖好	ติด; ติดเป็นนิสัย
24	开拓	开辟；扩展	บุกเบิก ; หักร้างถางพง
25	成为	变成	เป็น, กลายเป็น
26	发展	事物由小到大、由简单到复杂、由低级到高级的变化	พัฒนา
27	深化	使向更深的阶段发展	(ความขัดแย้ง, การรับรู้ เป็นอาทิ) ลึกซึ้ง; ลึกล้ำ; (ขัดแย้ง) รุนแรง[9]

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาจากคำแปลภาษาจีนเป็นภาษาจีนจะเห็นได้ว่าทั้ง 27 คำนี้ล้วนมีความหมาย “ทำให้” แฝงอยู่ โดยไม่ใช่ทุกคำจะมีคำศัพท์ที่สามารถเทียบเคียงได้ในภาษาไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเทียบเท่าในการสร้างคำที่มีความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนและภาษาไทย ดังนี้

1. คำที่เทียบเท่ากันแบบปกติ คือ คำที่สามารถเทียบเท่ากันได้โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มคำที่แสดงความหมาย “ทำให้” ลงไป เช่น 促进 (ส่งเสริม กระตุ้น) 推动 (ผลักดัน) 发展 (พัฒนา) เป็นต้น

2. คำที่ไม่มีคำเทียบเท่าในภาษาไทยโดยตรง ผู้แปลอาจพิจารณาคำที่มีความหมายใกล้เคียงหรือแทนกันได้ในบางบริบท หรือใช้คำว่า “ทำให้” เข้ามาช่วยในการแปล เช่น คำที่ลงท้ายด้วย “化” เช่น 强化 (ทำให้แข็งแกร่ง; ทำให้เข้มแข็ง) 优化 (ทำให้ดีขึ้น) เป็นต้น

[9] คำแปลภาษาไทยไม่สอดคล้องกับภาษาจีน

Li (2009, pp. 29-30) ได้ศึกษาวิธีการสร้างคำโดยคำปัจจัย และคำอุปสรรคในภาษาจีนที่ได้รับอิทธิพลมากจากภาษาต่างประเทศ กล่าวว่า คำว่า “化” สามารถเทียบเคียงได้กับ –ize –ization ในภาษาอังกฤษ โดยเมื่อคำว่า“化” ไปประสมกับคำในภาษาจีนจะเกิดเป็นคำใหม่ที่แฝงความหมายว่า “ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” เช่น 欧化 (ทำให้มีความเป็นยุโรป) 标准化 (ทำให้มีความเป็นมาตรฐาน) เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ในภาษาไทยจะมีการสร้างคำจากคำปัจจัยและคำอุปสรรคเช่นเดียวกับภาษาจีน เช่น นักเขียน นักเรียน นักการเมือง แต่ภาษาไทยยังไม่มีคำปัจจัยหรืออุปสรรคที่จะทำให้เกิดคำใหม่ที่แฝงความหมายว่า “ทำให้”

นอกจากนี้แล้ว เช่น 提高 (ทำให้ตำแหน่ง, ระดับ, ระดับน้ำ, จำนวน, คุณภาพ เป็นอาทิ สูงขึ้น) ผู้แปลอาจเลือกแปลว่า “ยก...ให้สูงขึ้น” ดังตัวอย่างที่ (28) หรืออาจเลือกแปลว่า “พัฒนา” เช่น จากตัวอย่างที่ (28) อาจเปลี่ยนคำแปลเป็น “ไม่เพียงแต่จะได้พัฒนาความสามารถทางภาษาจีน ยังได้เป็นทูตมิตรภาพระหว่างจีนกับออสเตรเลีย” เป็นต้น

3. คำที่ไม่มีคำเทียบเท่าในภาษาไทย และจำเป็นต้องมีส่วนเสริม “ให้” หรือ “ทำให้” และตามด้วยเป้าหมาย เช่น 实现 (ดำเนินการให้เป็นจริง; ปฏิบัติให้เป็นจริง) 落实 (ทำให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และนำไปปฏิบัติได้ผลอย่างแท้จริง) เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า เมื่ออาจารย์ผู้สอนภาษาจีนให้แก่ผู้เรียนชาวไทยต้องการสอนผู้เรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ประเภทนี้ไม่ควรสอนโดนอิงจากคำแปลในพจนานุกรม เช่น เมื่อต้องการสอนคำว่า 实现 ผู้สอนไม่ควรแปลคำนี้ว่า “ดำเนินการให้เป็นจริง” แต่ควรจะแปลว่า “ดำเนินการให้...เป็นจริง” โดยที่... คือ เป้าหมายหรือสิ่งที่อยากให้เป็นจริง พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเปรียบเทียบระหว่าง 2 ภาษา เช่น อาจแต่งประโยคภาษาจีนว่า “我想实现自己的梦想” และให้ผู้เรียนเทียบกับคำแปลภาษาไทยว่า “ฉันอยากทำให้ความฝันของฉันเป็นจริง” เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว เช่น 拓展 ผู้วิจัยเห็นว่าเกิดจากการแปลพจนานุกรมไทย – จีนที่ยังไม่ได้ปรับปรุงเพิ่มคำให้มีความสมบูรณ์ตามต้นฉบับพจนานุกรมจีน – ไทย และ 完善 ที่พจนานุกรมจีน-ไทย แปลว่า “ครบครัน” ในขณะที่พจนานุกรมภาษาจีนแปลว่า “使完善” ซึ่งแปลตามตัวได้ว่า “ทำให้ครบครัน” ผู้วิจัยเห็นว่าคำแปลลักษณะนี้เกิดจากการคำว่า 完善 ในภาษาจีนซึ่งเดิมทีมีเพียงความหมายคุณศัพท์ที่แปลว่า “ครบครัน” เท่านั้น ได้พัฒนาความหมาย “ทำให้” ขึ้นมาจนสามารถทำหน้าที่เป็นคำกริยาในประโยคได้ แต่ในพจนานุกรมจีน-ไทย ยังไม่ได้เพิ่มความหมายใหม่ลงไป

ตารางที่ 2 การสร้างคำในภาษาจีนที่แฝงความหมายว่าทำให้

ลำดับที่	การสร้างคำ	ตัวอย่าง
1	มีแนวโน้มที่จะวิวัฒนาการมาจากคำคุณศัพท์แสดงสภาพ	满足、 丰富、充实、 完善
2	สร้างคำศัพท์ใหม่โดยใช้คำปัจจัย (suffix)	优化、 强化、深化
3	คำกริยาที่มีโครงสร้างภายในรูปแบบ “กริยา+ผลลัพธ์”	提高、 促进、 增进、 加强、 推动、 落实、 掀起、增加、开展、加深、 推广、 吸引、 拓展、促成、 提升、 实现、 开拓、 发展
4	อื่น ๆ[10]	上瘾、 成为

ตารางที่ 2 แสดงผลลัพธ์จากการที่ผู้วิจัยรวบรวมคำศัพท์ทุกคำที่แปลเป็นภาษาไทยแล้วสามารถสื่อความหมายว่า “ทำให้” ตามนิยามความหมายอย่างแคบ โดยที่ “ตัวการ” และ “เป้าหมาย” ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน จากวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) จำนวน 10 ฉบับ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการหาลักษณะร่วมกันของคำศัพท์ พบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ (1) มีแนวโน้มที่จะวิวัฒนาการมาจากคำคุณศัพท์แสดงสภาพ (2) สร้างคำศัพท์ใหม่โดยใช้คำปัจจัย (suffix) (3) คำกริยาที่มีโครงสร้างภายในรูปแบบ “กริยา+ผลลัพธ์” และ (4) อื่น ๆ

Lakoff และ Saeed มีทัศนะที่ตรงกันเกี่ยวกับเรื่องวิวัฒนาการของคำกริยาที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” (+CAUSATIVE) ว่า วิวัฒนการมาจากคำคุณศัพท์แสดงสภาพ โดยจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า มีคำกริยาที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” ในภาษาจีนที่มีแนวโน้มว่าพัฒนามาจากคำคุณศัพท์แสดงสภาพจริง ได้แก่ คำว่า 满足、 丰富、充实、 完善 เนื่องจากคำกริยาทั้ง 4 คำนี้ปัจจุบันเป็นได้ทั้งคำกริยา และคุณศัพท์ หากแต่เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 พบว่า จาก 27 คำ มีเพียง 4 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 14.81 ของคำกริยาที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” ทั้งหมด

จากการศึกษาวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) จำนวน 10 ฉบับ พบว่า คำกริยาในภาษาจีนที่มีความหมายว่าทำให้แฝงอยู่นั้น โดยมากมักมีโครงสร้างภายในคำแบบ “กริยา+ผลลัพธ์” ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 66.67

2) เปรียบเทียบรูปแบบภาษาที่สื่อความหมายว่าเป็นสาเหตุให้ในภาษาจีนและภาษาไทย

1. ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยใช้รูปแบบวิเคราะห์ในการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ดังตัวอย่างที่ (23) – (26)

[10] คำศัพท์ทั้ง 27 คำที่พบว่าสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในวารสารขงจื่อจำนวน 10 ฉบับ มี 25 คำที่มีลักษณะร่วมกัน และสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็น 3 กลุ่ม แต่มีอยู่ 2 คำที่ผู้วิจัยยังไม่พบลักษณะพิเศษของ 2 คำนี้ จึงได้จัดไว้ในกลุ่ม “อื่น ๆ”

2. ภาษาจีนใช้รูปแบบผสานในขณะที่ภาษาไทยใช้รูปแบบวิเคราะห์ในการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ดังตัวอย่างที่ (27) – (28) โดยในตัวอย่างที่ (27) นั้น ภาษาจีนได้ใช้คำว่า 加强 และตัวอย่างที่ (28) ใช้คำว่า 提高 ทำให้โครงสร้างที่เป็นสาเหตุและผลลัพธ์อยู่ในประโยคเดียวกัน และมีภาคแสดงร่วมกัน

ในขณะที่ภาษาไทยใช้รูปแบบวิเคราะห์โครงสร้างที่ 2 (ตัวการ) + *แรงส่ง* + เป้าหมาย + *CAU* + ผลลัพธ์) โดยตัวอย่างที่ (27) นั้น ตัวการ คือ “มหาวิทยาลัยอัซฮัร” แรงส่ง คือ “กระชับ” เป้าหมาย คือ “ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยจีน” CAU คือ “ให้” ผลลัพธ์ คือ “แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” และตัวอย่างที่ (28) ได้ละตัวการไว้ แรงส่ง คือ “ยก” เป้าหมาย คือ “ระดับความสามารถทางภาษาจีน” CAU คือ “ให้” ผลลัพธ์ คือ “สูงขึ้น”

3. ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยใช้รูปแบบผสานในการสื่อความหมายว่า “ทำให้” เช่น

(31) 州政府、议会和人民在*加强*与中方教育交流方面的远见和发展对华关系的热忱。(รัฐบาลโอเรกอน สภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภา รวมทั้งประชาชนมีความกระตือรือร้นต่อการ*ส่งเสริม*วิสัยทัศน์อันกว่างไกลในด้านการแลกเปลี่ยนการศึกษากับประเทศจีนและการพัฒนาความสัมพันธ์ที่มีกับจีน)

(32) 近年来，育英的中英文沉浸式教学模式稳步*发展*并取得长足进步，引起各界的关注。(ในช่วงไม่กี่ปีมานี้รูปแบบการเรียนการสอนแบบซึมซาบโดยให้ผู้เรียนขลุกอยู่กับภาษาอังกฤษและภาษาจีนตลอดเวลาของโรงเรียนอวี้อิงได้*พัฒนา*ไปอย่างมั่นคงและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งยังเป็นที่สนใจของแวดวงต่าง ๆ ด้วย)

คำว่า 加强 (ส่งเสริม) ในตัวอย่างที่ (31) และคำว่า 发展 (พัฒนา) ในตัวอย่าง (32) ล้วนเป็นคำที่มีความหมายว่า “ทำให้” และแสดงผลลัพธ์แฝงอยู่ โดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้นิยามไว้ว่า “ก. เกื้อหนุน, ช่วยเหลือสนับสนุน*ให้*ดีขึ้น” และ “ก. *ทำให้*เจริญ” ตามลำดับ ทั้งสองคำนี้ทำให้ทั้งประโยคมีเหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุและเหตุการณ์ที่เป็นผลลัพธ์รวมอยู่ในประโยคเดียวกัน และมีภาคแสดงร่วมกัน

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในภาษาจีนและภาษาไทยล้วนมีวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ในรูปแบบผสาน โดยที่ผู้ใช้ภาษาทั้ง 2 ภาษา สามารถนำคำศัพท์ที่แฝงความหมายว่า “ทำให้” มาเลือกสื่อสารในรูปแบบวิเคราะห์หรือรูปแบบผสานได้ ไม่จำเป็นจะต้องเลือกใช้วิธีสื่อสารในรูปแบบผสานกับคำกริยาที่มีความหมายว่า “ทำให้” แฝงอยู่ (+CAUSATIVE) เพียงอย่างเดียว เช่น คำกริยา “发展” (พัฒนา) มีความหมายว่า “ทำให้” แฝงอยู่ทั้งในภาษาจีนและภาษาไทย โดยภาษาไทยสามารถใช้รูปแบบวิเคราะห์สื่อสารได้ว่า “ทำให้ประเทศพัฒนา” หรือ“使国家发展” ในทางตรงกันข้าม ทั้ง 2 ภาษาอาจเลือกใช้วิธีที่ต่างกันในการสื่อสารความหมายเดียวกัน เช่น ภาษาไทยอาจเลือกสื่อสารโดยใช้รูปแบบผสานว่า “พัฒนาประเทศให้ดีขึ้น” (发展国家) ในขณะที่ภาษาจีนอาจเลือกใช้รูปแบบวิเคราะห์ในการสื่อสารว่า “使国家发展” (แปลตามตัวอักษรว่า ทำให้ประเทศพัฒนา) ซึ่งความหลากหลายในการสื่อสารนี้ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายในด้านการแปล ดังตัวอย่างที่ (27) และ (28) อาจสามารถเลือกใช้รูปแบบผสานในการแปลเป็นภาษาไทยได้ โดยตัดประโยคย่อย “ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” ในตัวอย่างที่ (27) และตัด “ให้สูงขึ้น” ในตัวอย่างที่ (28) ออก ดังนี้

（２７a） 希望贵校继续秉持开放包容的精神，进一步*加强*与中国高校交流合作 (และหวังว่ามหาวิทยาลัยอัซฮัรจะดำรงไว้ซึ่งจิตใจที่ยอมรับและเปิดกว้าง *กระชับ*ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยจีน~~*ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น*~~)

（28a）不仅*提高*了汉语水平，而且成为中澳友谊的使者 (ไม่เพียงแต่จะ*ยกระดับ*ความสามารถทางภาษาจีน~~*ให้สูงขึ้นแล้ว*~~ ยังได้เป็นทูตมิตรภาพระหว่างจีนกับออสเตรเลีย)

จะเห็นได้ว่า เมื่อตัดประโยคย่อย “ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น” และ “ให้สูงขึ้น” ออกแล้ว มีเพียงสำนวนหรือวิธีการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ความหมายยังคงเหมือนเดิม เพราะคำกริยา “กระชับ” และคำกริยา “ยก” ล้วนมีความหมายว่า “ทำให้” แฝงอยู่ คือ “กระชับให้แน่นขึ้น” และ “ยกให้สูงขึ้น”

อย่างไรก็ดี จากการเก็บข้อมูลจากวารสารสถาบันขงจื่อ (ฉบับภาษาจีน-ไทย) คอลัมน์ข่าวสำคัญ และคอลัมน์ข่าวสารจากสำนักงานใหญ่ จำนวน 10 ฉบับ เพื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบของประโยคทำให้ในภาษาจีน ผู้วิจัยไม่พบการสื่อความหมายว่า “ทำให้” โดยที่ภาษาจีนใช้รูปแบบวิเคราะห์และภาษาไทยใช้รูปแบบผสาน

อภิปรายผล (หรือ)สรุปผล

ทุกภาษาล้วนมีวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” โดยการสื่อความหมายว่าทำให้สามารถทำได้ใน 3 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ รูปแบบวิเคราะห์ รูปแบบระบบคำ และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางภาษาจีนและภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาคำโดด ไม่มีวิภัตติปัจจัย[11] ผู้วิจัยจึงได้ยึดตามแนวทางของ Niu (2004, p. 5) ผสานรูปแบบระบบคำ และรูปแบบแสดงความหมายทางคำศัพท์เข้าเป็นหนึ่งรูปแบบและเรื่องรูปแบบใหม่นี้ว่า รูปแบบผสาน

จากการเก็บข้อมูลจากวารสารสถาบันขงจื่อคอลัมน์ข่าวสำคัญ และคอลัมน์ข่าวสารจากสำนักงานใหญ่ จำนวน 10 ฉบับ พบว่า

1. ภาษาจีนและภาษาไทยใช้รูปแบบวิเคราะห์ในการสื่อความหมายว่าทำให้ โดยรูปแบบวิเคราะห์ในภาษาจีนมี 1 โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้าง “(ตัวการ) + แรงส่ง + เป้าหมาย + ผลลัพธ์” ในขณะที่จากประโยคภาษาไทยที่รวมได้มี 2 โครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้าง “(ตัวการ) + แรงส่ง + เป้าหมาย + ผลลัพธ์” ซึ่งเป็นโครงสร้างเดียวกับโครงสร้างวิเคราะห์ในภาษาจีน และโครงสร้าง “(ตัวการ) + แรงส่ง + เป้าหมาย + CAU + ผลลัพธ์”

2. ภาษาจีนและภาษาไทยมีรูปคำที่สื่อความหมายว่า “ทำให้” เทียบเท่ากันอยู่ 3 แบบ ได้แก่ (1) คำที่เทียบเท่ากันแบบปกติ เช่น 促进 (ส่งเสริม กระตุ้น) (2) คำที่ไม่มีคำเทียบเท่าในภาษาไทยโดยตรงเช่น 强化 (ทำให้แข็งแกร่ง; ทำให้เข้มแข็ง) และ (3) คำที่ไม่มีคำเทียบเท่าในภาษาไทย และจำเป็นต้องมีส่วนเสริม “ให้” หรือ “ทำให้” และตามด้วยเป้าหมาย เช่น 实现 (ดำเนินการให้เป็นจริง; ปฏิบัติให้เป็นจริง)

[11] พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้คำนิยามของภาษามีวิภัตติปัจจัยว่า “น. ภาษาแบบที่มีการสร้างคำด้วยการใช้วิภัตติปัจจัยประกอบเข้ากับรากศัพท์ซึ่งเป็นหน่วยคำไม่อิสระทำให้เกิดเป็นคำที่แสดงเพศ พจน์ กาล มาลา วาจกอย่างชัดเจน เพื่อเข้าสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กลมกลืนกับคำอื่นในประโยค เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษากรีกโบราณ ภาษาละติน ภาษาฝรั่งเศส”

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

3. ภาษาจีนและภาษาไทยมีคำศัพท์ที่มีความหมายแฝงว่าทำให้แฝงอยู่ และมีการใช้รูปแบบผสานในการสื่อความหมายว่าทำให้ โดยในภาษาจีนมีการใช้คำปัจจัย “化” ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับ –ize –ization ในภาษาอังกฤษ โดยเมื่อคำว่า“化” ไปประสมกับคำในภาษาจีนจะเกิดเป็นคำใหม่ที่แฝงความหมายว่า “ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีวิธีการใช้คำปัจจัยเพื่อสร้างคำใหม่ที่มีความหมายว่า “ทำให้”

4. ร้อยละ 14.81 ของคำศัพท์ที่มีความหมายแฝงว่าทำให้ในภาษาจีนวิวัฒนาการมาจากคำคุณศัพท์แสดงสภาพ และร้อยละ 69.23 มีโครงสร้างภายในคำศัพท์แบบ “กริยา+ผลลัพธ์”

5. ความหลากหลายของวิธีการสื่อความหมายว่า “ทำให้” ส่งผลให้ผู้แปลต่างคนอาจเลือกใช้สำนวนในการแปลที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเมื่อแปลคำกริยาที่มีความหมายแฝงว่า “ทำให้” อยู่ เนื่องจากสามารถเลือกแปลได้ทั้งรูปแบบวิเคราะห์และรูปแบบผสาน โดยความหมายโดยรวมของประโยคยังคงเดิม ต่างเพียงสำนวนในการแปลเท่านั้น

References

Chen, X. J. (2010). The Comparative Study on Chinese Causative Pivotal Constructions and English Causative Object-complement. (Doctoral dissertation). Jilin University. China.

Comrie, B. (1976). The Syntax of Causative Construction: Cross-language Similarities and Divergence. In Masayoshi Shibatani (Ed.), Syntax and Semantics: The Grammar of Causative Constructions. New York: Academic Press.

Confucius Institute (2010). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 1,1 (กรกฎาคม): 13-30.

Confucius Institute (2011a). “khāo samkhan” [Important news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 5,2 (มีนาคม): 4-9.

Confucius Institute (2011b). “khāo samkhan” [Important news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 6,3 (พฤษภาคม): 4-11.

Confucius Institute (2011c). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 6,3 (พฤษภาคม): 12-15.

Confucius Institute (2011d). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 9,6 (พฤศจิกายน): 6-9.

Confucius Institute (2012). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 15,6 (พฤศจิกายน): 4-11.

Confucius Institute (2013a). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 19,4 (กรกฎาคม): 8-13.

Confucius Institute (2013b). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 20,5 (กันยายน): 6-11.

Confucius Institute (2014a). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 22,1 (มกราคม): 6-11.

Confucius Institute (2014b). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 23,2 (มีนาคม): 8-13.

Confucius Institute (2016). “khāosān čhāk samnakngān yai” [Headquarters news]. Confucious Institute (Chinese-Thai version) 9,6 (พฤศจิกายน): 6-9.

Dixon, R.M.W. (2000). Some Basic Issues in the Grammar of Causation. In R.M.W. Dixon and Alexandra Y. Aikhenvald (Eds.), Changing Valency: Case Studies in Transitivity. New York: Cambridge University Press.

Frawley, W. (1992). Event. In Frawley, W (Ed.), (pp.140-196). Linguistics Semantics. UK: Routledge.

Guangdong University of Foreign Studies (1994) Thai Dictionary. Beijing: The Commercial Press.

Iamworamate, T. (2010). “photcẖanān̄ukrom Cẖīn - Thai chabap mai (chabap phim nangsū̄ tūā yo)̄” [Chinese-Thai Dictionary (Simplified Chinese Version)]. (24th Edition), Bangkok: Ruamsarn (1977)

Jin, H. Y. (2007) A Comparative Study of Causative Expressions in Korean and Thai Language. (Doctoral dissertation). Minzu University of China. China.

Kheawkhamsaeng, N. (2016). “parithat khamtœ̄m nai phāsā Cẖīn samai mai” [The Review of Modern Chinese affixes]. Chinese Studies Journal 9,1 (March - September): 239-267.

Li, M. (2009). Talking about the affixes from foreign languages in Chinese. Journal of Qiqihar 110,4 : 29-30.

Li, W. W. (2009) An Analysis of Causative Expressions in Zhuangdong Language. (Master’s thesis). Minzu University of China. China.

Lu, G.Z. (2011). A Comparative Study on “Gei” in Chinese and “Hai” in Thai. (Master’s thesis). Jinan University. China.

Manik, D. (2016). Learning Thai with ให้. Thailand: Darnsutha Press.

Niu, S. X. (2004a) A Typological Study of Causatives in Chinese. (Doctoral dissertation). Shanghai Normal University. China.

Niu, S. X. (2008b). The Syntactic Types and Their Semantic Expressions of Analytic Structures in Mandarin from the Perspective of Typological References. Studies in Language and Linguistics, 28,1 (January): 60-68.

Phanmetha, N. (2011). “waiyākǭn Thai” [Thai Grammar]. Bangkok: Academic Publications Project, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.

The Royal Institute of Thailand. (2011). “photcẖanān̄ukrom chabap rātchabanthittayasathān Phǭ.Sǭ. sǭngphanhārǭjhāsipsī” [The Royal Institute of Thailand’s Dictionary of Thai 2011]. Bangkok: Sirivatana Interprint Public Co.,Ltd.

Thuptim, N. (2014). “phāsāsāt phāsā Yīpun būangton” [Japanese Linguistics]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

Wei, X. (2012). Uighur translations of Chinese pivotal sentences. (Master’s thesis). Xinjiang Normal University. China.

Xiong, X. L., & Liang, X. B. (2003). A Prototype Study of Causative Pivotal Constructions. Journal of Jiangxi Normal University 36,6 (November): 107-109.

Xu, X. M. (2008). Explicit and Invisible Markers for English-Chinese Translated Sentences. Journal of Ningbo University (Liberal Arts Edition), 21,2 (March): 49-53.

Xu, Y. L. (2000). An Introduction to Contrastive Linguistics. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.

Yan, Y. (2015**).** An Error Analysis on the Acquisition of the Causative Telescopic Form of the Students in Thailand. (Master's thesis). Hunan University. China.

Zhang, H. (2014)**.** Comparison of Verb+Result of the Verb Pattern, Verb Sentences and Pivotal sentences. Chinese Language Learning, 4 (August): 56-64

Zhang, Y. F. (2007). Reflections on the Causes of Modern Chinese. Chinese Language Learning, 6 (December): 25-30.

Zhou, H. (2003). Chinese and English Causative Sentences. Yantai Teachers College Journal (Philosophy and Social Sciences Edition), 20,1 (March): 105-110.